

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง (one group pretest posttest design) โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย 2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย และ 3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบที่เน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี โรงเรียนวัดธรรมิกาวาส โรงเรียนบ้านศาลเจ้าไก่อต้อ และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 84 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย รูปแบบการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงเหตุผล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองสอนเด็กปฐมวัยโดยใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 60 นาที ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม 2551 ถึงวันที่ 7 มีนาคม 2551 ซึ่งดำเนินการทดลอง ดังนี้ 1) ก่อนการทดลอง คณะผู้วิจัยทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงเหตุผล จำนวน 5 ชุด 2) ดำเนินการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ และ 3) หลังการทดลอง คณะผู้วิจัยทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิมด้วยแบบทดสอบชุดเดิม และในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) หากคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า ที่ (t- test for dependent sample) และ 3) สังเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย และคณะผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย

1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นแจกแจงเหตุผล และขั้นประเมินค่า หาคำตอบ แต่ละขั้นตอนมีการใช้กลุ่มคำถามตามแนวคิดของบลูม 6 ระดับ

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.20 - 5.00 จึงถือว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ถึง มากที่สุด

1.3 ผลผลการประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 จึงถือว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยมีความสอดคล้องกัน

2. ทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบที่เน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย ครูผู้สอนเห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นรูปแบบที่ดี สามารถนำไปใช้ได้จริงสำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัยทุกคน เพราะขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีความชัดเจน และมีการจัดกิจกรรมหลากหลาย เด็กได้รับประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม จนสามารถพัฒนาทักษะการคิดสูงขึ้น เด็กสามารถตั้งคำถามและค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง และนำความรู้ที่ได้ไปขยายผลให้กับผู้ปกครองทั้งในด้านความคิด ความตระหนักและการกระทำในการ รักษานูรักษ์ทรัพยากรน้ำได้

2. อภิปรายผล

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย มีคุณภาพตามเกณฑ์ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรม 4 ขั้นตอนที่สร้างขึ้นตามแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เกี่ยวกับสมองกับการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการและทฤษฎีการจำแนกระดับ ความคิดของบลูม(Bloom)

ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์จะเป็นการจัดกิจกรรมที่เวลาไม่มากนัก ได้แก่ การใช้เพลง การทำท่าทางประกอบเพลง การใช้คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย กรณีศึกษาสั้นๆ เพื่อกระตุ้นการทำงานของผู้สอนทั้งชายและหญิง ดังที่ วอร์ดและดาเรย์ กล่าวว่า เทคนิคง่าย ๆ ที่ช่วยให้เราพัฒนาการประสานการทำงานของผู้สอนทั้งสองซีก มีดังนี้ การใช้ทักษะทางดนตรี ศิลปะ เน้นการใช้ผู้สอนซีกขวา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของผู้สอนทั้งหมดและใช้การออกกำลังกายเพิ่มการสื่อสารของผู้สอนซีกซ้ายและขวา

ส่วนขั้นตอนประยุกต์ใช้ความรู้ ชั้นแจกแจงเหตุผล และชั้นประเมินค่าหาคำตอบจะเป็นกิจกรรมต่อเนื่องตามลำดับจากง่ายไปหายาก จากใกล้ตัวไปหาไกลตัวและจากการคิดง่าย ๆ ไปหาการคิดที่ซับซ้อน โดยใช้คำถามระดับการนำไปใช้ การวิเคราะห์ – สังเคราะห์ การประเมินค่า ประกอบระหว่างการดำเนินกิจกรรมซึ่งต้องใช้อย่างต่อเนื่อง

ซึ่งเด็กเกิดทักษะการสังเกต วิเคราะห์ – สังเคราะห์ เปรียบเทียบ สรุปประเมินค่าโดยอาศัยข้อมูลมาสนับสนุน ทำให้เด็กสามารถนำทักษะการคิดที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้คำถาม 6 ระดับของ Bloom ไปประยุกต์ใช้ในการหาคำตอบจากแบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงเหตุผลทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการหาส่วนที่หายไปของภาพด้านการจำแนก ด้านตรงกันข้าม ด้านการอุปมา อุปไมยและด้านอนุกรม

2. ทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์นั้น นอกจากจะพัฒนาความรู้ในเนื้อหาโดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายแล้ว ยังเน้นการกระตุ้นให้เด็กรู้จักการคิดโดยใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom, 1966) 6 ระดับ อันได้แก่ คำถามด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ทุก ๆ ครั้งที่มีการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย จึงทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านทักษะการคิดอย่างต่อเนื่องและผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลวิจัยของ วิไลลักษณ์ หันชะโด(2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการคิดเชิงเหตุผลและการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยใช้ กิจกรรมพหุปัญญา ผลการศึกษาพบว่า 1) ชุดกิจกรรมพหุปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงเหตุผลและการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.38 / 84.58 2) ผลการพัฒนาทักษะการคิดเชิงเหตุผลและการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.7736 นั่นคือ นักเรียนมีทักษะการคิดเชิงเหตุผลและ

การแก้ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 77.36 และ 3) ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลและการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยชุดกิจกรรมพหุปัญญา หลังการใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้เป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาทักษะการคิดของเด็ก

3.1.2 ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยแตกต่างจากเด็กระดับอื่น ๆ การเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนสอนและหลังสอนควรจัดในสภาพบรรยากาศเหมือนกัน

3.1.3 การใช้คำถามของครูอาจจะปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสมโดยยึดแนวคำถามระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัย พบว่า มีประเด็นที่ควรนำไปใช้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะการคิดด้านอื่น ๆ เช่น การคิดคล่อง การคิดชัดเจน และการคิดถูกทาง